

ایران پس از انقلاب اسلامی

جلد هفتم

رویدادهای پائیز ۱۳۵۹

سید روح‌الله امین آبادی

مجلس شورای اسلامی
FARAH HADITH AGENCY
معاونت آموزش و پژوهش
اداره کل پژوهش

سرشناسه: امین آبادی، روح الله، ۱۳۶۲ -

عنوان پدیدآورنده: ایران پس از انقلاب/روح الله امین آبادی؛ [برای] خبرگزاری فارس، معاونت پژوهش و آموزش، اداره کل پژوهش، ترجمه گروه بین الملل خبرگزاری فارس.

مشخصات نشر: تهران: خبرگزاری فارس، ۱۳۹۲ -

مشخصات ظاهری: ج.

شابک: ۱۷۵۰۰۰ ریال: ج. ۱: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۷۶۰-۶-۳: ج. ۲: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۳: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸

ج. ۴: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۵: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۶: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۷: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۸: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۹: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۱۰: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸

ج. ۱۱: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۱۲: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۱۳: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۱۴: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۱۵: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۱۶: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۱۷: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۱۸: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۱۹: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸: ج. ۲۰: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۰۶-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: ج. ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۴) (فیا).

یادداشت: ج. ۳ (چاپ اول: ۱۳۹۵) (فیا).

یادداشت: ج. ۴ (چاپ اول: ۱۳۹۶) (فیا).

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس

مدرجات: ج. ۱: رخدادهای بهمن ۱۳۵۷ تا خرداد ۱۳۵۸ - ج. ۲: رخدادهای تیر ۵۸ الی

مهریور ۵۸ - ج. ۳: رخدادهای پاییز ۱۳۵۸ - ج. ۴: رخدادهای زمستان ۱۳۵۸ - ج. ۵: رخدادهای بهار ۱۳۵۹

ج. ۶: رخدادهای تابستان ۱۳۵۹ - ج. ۷: رخدادهای پائیز ۱۳۵۹ - ج. ۸: رخدادهای زمستان ۱۳۵۹

موضوع: ایران - تاریخ - انقلاب اسلامی. ۱۳۵۷ - پوشش مطبوعاتی

موضوع: ایران - تاریخ - جمهوری اسلامی. ۱۳۵۸ - پوشش مطبوعاتی

موضوع: ایران - تاریخ - خبرگزاری فارس، اداره کل پژوهش

موضوع: ایران - تاریخ - وزارت فارس، گروه بین الملل

موضوع: ایران - تاریخ - خبرگزاری فارس

رده بندی: ۵: ۱۸ / الف / ۱۵۶۴ DSR

رده بندی دیویی: ۰۸۳ / ۵

شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۸۹۰

خبرگزاری فارس
FARS NEWS AGENCY
معاونت پژوهش و آموزش
اداره کل پژوهش

ایران پس از انقلاب اسلامی (ج۲ هفتم)

رخدادهای پاییز ۱۳۵۹

نویسنده: سید روح الله امین آبادی/ویراستار: عکبه آذرافرا
صفحه آرا و طراح جلد: محمد مهدی بهرایی
چاپ اول: تابستان ۱۳۹۷/لیتوگرافی و چاپ: مدیران/شماره: ۱۰ جلد
قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان/تهران، ضلع شمال شرقی تقاطع خیابان
انقلاب و حافظ، کوچه شهید سعیدی، بن بست ششم،
معاونت آموزش و پژوهش خبرگزاری فارس، واحد انتشارات

تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۱۱۶۶۹

<http://book.farsnews.ir>

publications@farsnews.ir

حق چاپ برای ناشر محفوظ و هرگونه استفاده از مطالب کتاب منوط به کسب اجازه رسمی از ناشر است

مقدمه

«ایران پس از انقلاب اسلامی» به گام هفتم خود رسید. با استعانت از خداوند متعال در این مدت توانستیم رویدادها و تحولات کشور را از اولین روز پیروزی انقلاب اسلامی تا پایان تابستان ۱۳۵۹ مرور کنیم و در این مجلد نیز روزشمار پاییز ۱۳۵۹ در معرض دید مخاطبان گرامی قرار دارد.

در این برهه از تاریخ ایران اسلامی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران که در روز پایانی شهریور همین سال به صورت رسمی آغاز شده بود اوج گرفت و ابوالحسن بنی صدر، رئیس جمهور و فرمانده کل قوا که بی باک و بی ترس تمام تلاش و کوشش خود را صرف جلوگیری از ورود و نفوذ بیشتر دشمن در عرصه خاک کشور می کرد، مشغول درگیری های سیاسی برای حذف رقبای متنافس بود. در تهران بود. از سوی دیگر برخی شخصیت ها از جمله صادق قطب زاده به دنبال مجال و فرصتی برای نشان دادن خود بودند رعایت حال و وضعیت حساس و جنگی کشور را نکرده و به دامنه بحران های موجود افزودند.

در این مجلد به این رویدادها خواهیم پرداخت و طبیعی است که دفاع مقدس و تحولات روزها و ماه های آغازین جنگ تحمیلی سهم عمده ای از کتاب را به خود اختصاص داده است.

در ادامه مروری کوتاه می‌کنیم به رویدادهای این فصل از تاریخ میهن عزیزمان.

سخنرانی انقلابی رجایی در محل سازمان ملل

۲۶ مهرماه ۱۳۵۹ شهید رجایی، نخست‌وزیر وقت در نشست سالانه سازمان ملل متحد سخنرانی افشاگرانه‌ای ایراد کرد. در حاشیه این نشست کارتر پیشنهاد داد برای حل بحران جاسوس‌های امریکایی که از ۱۳ آبان ۱۳۵۸ در اختیار دانش‌پویان مسلمان پیرو خط امام بودند جلسه‌ای با حضور رجایی برگزار شود که همه الفت نمایندگان ایران روبه‌رو گردید.

شهید رجایی در این سفر و در جلسه شورای امنیت سازمان ملل پیرامون جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران سخنان مبسوطی ایراد کرد. رجایی در این سخنرانی با برشمردن دلایل آغاز جنگ علیه ایران و اهداف صدام از این حمله، از سکوت جامعه جهانی در قبال جنگ با شدت انتقاد کرد. وی همچنین ضمن تقبیح نظام حاکم بر جهان، در حین سخنرانی پای برهنه خود را روی میز گذاشت و با نشان دادن آثار شکنجه در زندان‌های واران شاه، حمایت دولت امریکا از شاه را مورد انتقاد قرار داد.

این اقدام نخست‌وزیر ایران، از اتفاقات کم‌سابقه در سازمان ملل بود. اظهارات شهید رجایی در این جلسه و رویدادهای پیرامون آن نخست‌وزیر کشورمان به سازمان ملل را می‌توانید در این مجلد مرور کنید.

سخنرانی تحریک‌آمیز در شرایط جنگ و بازداشت قطب‌زاده

۱۶ مهرماه ۱۳۵۹ به دنبال سخنان تحریک‌آمیز صادق قطب‌زاده در جریان یک مناظره تلویزیونی، حکم بازداشت وی صادر شد. قطب‌زاده در زمانی که

کشور در شرایط جنگی بود، درباره قوای سه گانه، نهادهای انقلابی، دانشجویان پیرو خط امام و شرایط رادیو و تلویزیون سخنان جنجالی ای بیان کرد که متعاقب آن دادستان کل کشور دستور بازداشت وی را صادر نمود.

قطب زاده پس از کنار گذاشته شدن از سمت های خود و در نهایت پس از انتخابات ریاست جمهوری که با آرای بسیار پایین شکست خورد از نظام اسلام به تدریج زاویه گرفت تا روزی که به دلیل راهبری یک کودتا دستگیر و پس از حاکمه اعدام شد.

سقوط خرمشهر، پس از ۳۳ روز مقاومت

۴ آبان ۱۳۵۹ خرمشهر پس از ۳۳ روز مقاومت به اشغال کامل رژیم بعث عراق درآمد. نیمه شب چهارم مهر نیروهای ارتش بعثی با سازماندهی و تجهیز لشکرهای مستقر در جبهه خرمشهر و همچنین فراخوانی نیروهای تازه نفس به این جبهه، هجومی وسیع و گسترده را به شهر آغاز کردند و پس از جنگی نابرابر، وارد خیابان های خرمشهر شدند.

رزمندگان و مردم در اطراف پل خرمشهر تلاش بی یاری کردند تا از پیشروی نیروهای عراق جلوگیری کنند. اما سرانجام در روز شنبه خرمشهر به دست دشمن افتاده و باقی مانده نیروهای مدافع، به سمت سرقسره عقب نشستند. اما با تمام پایداری ها، سرانجام شهر به صورت کامل به اشغال عراق درآمد.

صدور فرمان امام برای شکست حصر آبادان

۱۴ آبان ماه همین سال، زمانی که فرمان امام خمینی (ره) مبنی بر اینکه «حصر آبادان باید شکسته شود» خطاب به نیروهای مسلح صادر شد، کمتر از

یک هفته از تلاش نیروهای عراقی برای تصرف آبادان می‌گذشت. پیش از این نیز چنانچه ذکر آن رفت، خرمشهر قهرمان توسط قوای عراقی اشغال شده بود. عراقی‌ها برای تصرف آبادان در ۸ آبان ۱۳۵۹ در منطقه ذوالفقاری روی رودخانه بهمن‌شیر، پل شناور نصب کرده و با عبور دادن قسمتی از نیروهای خود وارد آبادان شده بودند.

نیروهای عراقی از آن جهت منطقه ذوالفقاری را انتخاب کرده بودند که با استفاده از پوشش نخلستان‌ها بتوانند از دید رزمندگان اسلام دور مانده و به راحتی وارد شهر شوند؛ عبور از این قسمت آسان‌تر از عبور از رودخانه کارون در مسیر شهر بود.

با چنین وضعی آبادان در یک محاصره ۳۳۰ درجه‌ای قرار می‌گرفت و عبور از رودخانه بهمن‌شیر می‌توانست آن را با خطری جدی روبه‌رو کند. دشمن می‌پنداشت اگر بتواند از این رودخانه بگذرد، آبادان را برای همیشه از آن خود کرده است.

در واقع در پی دستور امام (ره) یکی از چهار عملیات بزرگ و برجسته تاریخ دفاع مقدس رقم خورد که به‌عنوان یک نقطه عطف در انتقال راهبرد جنگ از آن یاد می‌شود. محسن رضایی دربارهٔ اهمیت این عملیات می‌گوید: «عملیات ثامن الائمه (ع) نقطه عطف و به‌عنوان مبدأ اعاز راهبرد مرحله دوم جنگ است و یکی از نقاط اعتماد به نفس در راهبرد مرحله دوم، حمایت ثامن الائمه (ع) بود که حلقه واسط و مبدأ تحول به شمار می‌رفت».

اسارت وزیر نفت

دهمین روز آبان‌ماه ۱۳۵۹ مهندس محمدجواد تندگویان، وزیر نفت وقت کشورمان و چند مقام دیگر این وزارتخانه که برای بازدید از تأسیسات شرکت

نفت به آبادان رفته بودند به اسارت نیروهای عراقی درآمدند.

پس از انقلاب با توجه به سوابق انقلابی مهندس تندگویان، ایشان از سوی شهید رجایی به عنوان وزیر نفت به مجلس معرفی شدند. ۴۰ روز بعد شهید تندگویان که به قصد تشویق و تقدیر کارکنان شجاع تأسیسات نفتی از یک راه فرعی عازم آبادان بودند، مورد تهاجم مزدوران صدام قرار گرفتند و به اسارت دشمن درآمدند. او پس از تحمل سال‌ها اسارت و سخت‌ترین شکنجه‌ها در زندان‌های مخوف عراق در حکومت دیکتاتوری صدام به درجه رفیع شهادت نائل آمد و در ۲۷۰ پیکر مطهرش به کشور بازگردانده شد.

شرایط ایران برای آزادی روگان‌ها

۱۱ آبان‌ماه ۱۳۵۹ مجلس برای بررسی گزارش کمیسیون ویژه در مورد تعیین سرنوشت گروگان‌ها جلسه علنی تشکیل داد.
در این جلسه همچنین گزارش کمیسیون ویژه بررسی مسئله گروگان‌ها توسط موسوی خویینی‌ها قرائت شد.

پیشنهاد مجلس شورای اسلامی با الهام از بیانات امام در چهار بند ارائه شد:
۱- دولت امریکا باید تعهد و تضمین نماید که از این پس هیچ گونه دخالت مستقیم و غیرمستقیم سیاسی و نظامی در امور جمهوری اسلامی ایران ننماید.
۲- آزاد گذاشتن تمامی سرمایه‌های ما و در اختیار قرار دادن این سرمایه‌ها و کلیه اموال و دارایی‌های ایران که در امریکا و یا مؤسسات متعلق به دولت یا اتباع امریکا در سایر کشورها است.

۳- لغو و ابطال کلیه تصمیمات و اقدامات اقتصادی و مالی علیه جمهوری اسلامی ایران.

۴- بازپس دادن اموال شاه معدوم با به رسمیت شناختن و نافذ دانستن

اقدام دولت ایران در اعمال حاکمیت خود مبنی بر مصادره اموال شاه معدوم و بستگان نزدیک وی.

بر اساس این پیشنهاد دولت جمهوری اسلامی ایران در برابر انجام کلیه شرایط فوق توسط دولت امریکا تمامی ۵۲ مجرم امریکایی را آزاد خواهد کرد و در صورتی که انجام بعضی از شرایط فوق نیاز به زمان بیشتری داشته باشد با بول کلیه شرایط از طرف دولت امریکا در برابر انجام هر شرط، تعدادی از مرئوسین به تشخیص دولت جمهوری اسلامی ایران آزاد خواهد شد.

روز نبردی دریایی

آذرماه سال ۱۳۵۹ نبردی دریایی عملیات گسترده‌ای علیه اسکله‌ها و ناوچه‌های عراقی ترتیب داده و با نتیجه رساند. ۶ آذر این سال تکاوران نیروی دریایی بیش از دو سوم اسکله‌های نفتی البکر و الامیه عراق را منهدم کردند و پرچم ایران را بر بلندترین دکل این دو اسکله به اهتزاز درآوردند.

۷ آذر نیز ناوچه قهرمان پیکان پس از ساعت‌ها درگیری با چندین رزم‌ناو عراقی درحالی که تلفات زیادی را به دشمن آنجا رساند، به دلیل اصابت چندین فروند موشک عراقی غرق شد.

روز دفاع قهرمانانه ناوچه پیکان که با همراهی جنکنده‌های نیروی هوایی منجر به انهدام بیش از نیمی از توان نیروی دریایی عراق و غرق شدن اسکله‌های نفتی البکر و الامیه شد؛ روز نیروی دریایی نام گرفت.

در پایان ضروری است به این نکته مهم اشاره کنیم که مجموعه حاضر دارای اشکالات متعددی است که بخشی از این اشکالات ناشی از کمبود منابع، محدودیت زمان برای نگارش و جمع‌آوری و همچنین محدودیت در حجم کتاب بوده و ناگزیر می‌نماید. از سوی دیگر نویسنده خود را بی‌نیاز از نصایح

و مشورت‌های موشکافانه پژوهشگران حوزه تاریخ انقلاب نمی‌داند و از این راهنمایی‌ها به امید خدا در مجلدات بعدی استفاده‌های شایانی خواهد برد. طبیعی است که هرچه نقص در این مجموعه مشاهده می‌شود از نگارنده و ضعف او بوده و اگر قدمی رو به جلو برداشته شده است ناشی از راهنمایی‌ها و مساعدت‌های بزرگان و اساتید معززی چون جناب آقای حسین سهرابی است که ر نگارش و انتشار روزانه این مجموعه در خبرگزاری فارس حقیر را یاری کردند.

ندایا چنان کن سرانجام کار

آید بشنود باشی و ما رستگار

سید روح‌الله امین آبادی

پاییز ۱۳۹۶